

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 16. augusta 2012 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Emila Bdžocha a JUDr. Viliama Dohňanského, v trestnej veci proti obvinenému **D. K. a spol., pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu spolupáchateľstvom** podľa § 20 k § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., o dovolaní obvineného D. K. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 10. januára 2008, sp. zn. 3 To 127/2007, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného D. K. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 22. októbra 2007, sp. zn. 7T 77/2007, bol obvinený D. K. (spolu s P. B., P. K. a P. K.) uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že:

obžalovaný D. K. dňa 22. októbra 2006 v dobe medzi 17.00 – 18.00 hod. po predchádzajúcej vzájomnej dohode s obžalovanými P. K., P. K. a P. B., telefonicky kontaktoval D. P., ktorého pod zámienkou predaja autorádia vylákal na cestu na konci obce B., pri kostole, pričom keď D. P. svojím vozidlom Škoda Favorit, EČV: N. prišiel na uvedenú cestu, obžalovaní P. K., P. K., P. B. a D. K., mu vozidlom Fiat Brava, EČV: T., ktoré riadil obžalovaný P. K., zablokovali cestu, následne, keď D. P. začal po vystúpení zo svojho vozidla utekať, obžalovaný P. K. vytiahol z kufra auta baseballovú palicu, spolu s obžalovaným P. B. ho dobehli, obžalovaný P. K. ho baseballovou palicou udrel do nohy a odviezli ho k vozidlu Fiat Brava, v ktorom vozidle ho potom odviezli do lesa v katastri obce H., kde ho obžalovaný

P. B. za prítomnosti a súhlasu obžalovaného P. K., P. K. a D. K. prinútil kľaknúť na zem, ruky dať za hlavu a priložením kovového ťažného oka k hlave pod hrozbou zabitia ho nútil, aby zohnal pre nich sumu 60 000 Sk. Následne ho požiadali o technický preukaz k osobnému motorovému vozidlu Škoda Favorit a z peňaženky mu obžalovaný P. B. vytiahol 1 300 Sk, ktoré rozdelil medzi obžalovaných a D. P. zo strachu o život telefonicky kontaktoval svojho brata B. P. a podľa pokynov obžalovaných požadoval, aby mu brat zaobstaral sumu 60 000 Sk. Obžalovaní P. K. a D. K. zadržovali D. P. do 20.20 hod. dňa 22. októbra 2006 a prepustili ho až po tom, keď mali byť žiadané peniaze na benzínovom čerpadle S. v T. vyplatené, čím poškodenému D. P. spôsobili škodu vo výške 1 300 Sk.

Za to mu bol podľa § 186 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. bol obžalovaný na výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. bolo obžalovanému D. K. uložené ochranné opatrenie – ochranný dohľad na 1 (jeden) rok.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. bol zároveň obžalovanému uložený aj trest prepadnutia vecí – mobilného telefónu zn. Nokia, IMEI X. s baterkou a SIM kartou EASY T-Mobile č. X..

Na podklade odvolaní všetkých obžalovaných, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 10. januára 2008, sp. zn. 3 To 127/2007, bol vyššie citovaný rozsudok okresného súdu, podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušený vo výrokoch, ktorými boli obžalovaní podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na výkon uložených trestov zaradení do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia a na podklade § 322 ods. 3 Tr. por. boli obžalovaní podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradení na výkon trestov do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podal na Okresný súd Trenčín 12. januára 2011 obvinený D. K. prostredníctvom obhajcu dovolanie, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por.

V podanom dovolaní formálne poukázal na rozhodnutia, ktorými bol uznaný za vinného z predmetného trestného činu, zaoberal sa zmyslom dovolacieho konania, citoval znenie dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. a porovnal zákonné znaky trestných činov vydieračského únosu a vydierania. Následne vo vzťahu k obidvom dovolacím dôvodom sa zaoberal skutkovými zisteniami súdov obidvoch stupňov a právnym posúdením jeho konania v napadnutom rozsudku. Vykonal vlastnú analýzu vykonaných dôkazov, poukázal na rozpory medzi nimi a so zreteľom na vlastné hodnotenie dôkazov dospel k záveru, že súdy obidvoch stupňov konanie, ktorého sa mal dopustiť nesprávne právne posúdili ako trestný čin vydieračského únosu. Stalo sa tak preto, že sa nedostatočne zaoberali najmä výpoveďou samotného poškodeného D. P., z ktorého výpovede na hlavnom pojednávaní je zrejmé, že jeho konanie voči nemu nenapĺňalo zákonné znaky skôr uvedeného trestného činu. V tejto súvislosti upriamil pozornosť na výpovede poškodeného na hlavnom pojednávaní 25. januára 2007 a 19. októbra 2007, z ktorých je podľa neho zrejmé, že poškodený nebol a ani sa subjektívne necítil byť unesený, resp. zavraždený a žiadne násilie ani jeho hrozba voči nemu použité neboli. Nadväzne na to poukázal aj na vo veci vyhotovený znalecký posudok, ktorý použitie baseballovej palice voči poškodenému nepotvrdil, čo napokon vo svojej výpovedi vylúčil aj samotný poškodený.

Okresný i krajský súd podľa jeho názoru vykonané dôkazy hodnotili nesprávne, v dôsledku čoho dospeli k nesprávnym skutkovým a právnym záverom. Voči poškodenému sa na mieste činu v obci B. on ani ostatní právoplatne odsúdení žiadneho násillia ani hrozby násillím nedopustili a cieľom ich konania bolo len dostať späť poškodeným podvodne získané finančné prostriedky. Ak by súdy obidvoch stupňov dospeli k záveru o použití násillia alebo jeho hrozby voči poškodenému, mohlo sa tak stať už len po príchode do lesíka v katastri obce H. avšak tento skutkový dej už v sebe nenesie prvky „zmocnenia sa“ alebo „únosu“, ale len prvky „obmedzovania osobnej slobody“, prípadne „násillia alebo hrozby násillia“. Ich konanie by mohlo byť potom právne posúdené len ako trestný čin vydierania a nie ako trestný čin vydieračského únosu.

Poukázal aj na hodnotenie svojej osoby z miesta bydliska a z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby v Leopoldove, z ktorých možno nepriamo vyvodit', že konanie z kritického dňa pre neho obvyklé nebolo a určite nemal úmysel konať spôsobom predpokladaným Trestným zákonom pri definovaní trestného činu vydieračského únosu.

V čase spáchania skutku mal osemnásť rokov a s tak závažným protiprávnym konaním vo svojom živote konfrontovaný nebol.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. navyše uviedol, že v prípravnom konaní nebol akceptovaný návrh jeho obhajkyne na doplnenie vyšetrovania vykonaním konfrontácií medzi ním ako obvineným a poškodeným D. P. na odstránenie rozporov vo výpovediach poškodeného a tiež objektívneho zistenia jeho konania ako aj ostatných teraz už právoplatne odsúdených.

Odmietnutie tohto dôkazu bolo nesprávne, pretože jeho vykonanie mohlo viesť k objasneniu rozhodujúcich skutočností významných pre právne posúdenie jeho konania. Z tohto dôvodu nevykonanie konfrontácie považoval za neodôvodnený a zásadný zásah do jeho práva na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.).

Vzhľadom na tieto skutočnosti obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 10. januára 2008, sp. zn. 3 To 127/2007, ako aj jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Trenčín z 22. októbra 2007, sp. zn. 7T 11/2001, zrušil a vec vrátil krajskému súdu, aby ju tento v potrebnom rozsahu opätovne prerokoval a rozhodol, a to v inom senáte.

Prokurátorka krajskej prokuratúry v Trenčíne v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedla, že právo obvineného na obhajobu zásadným spôsobom porušené nebolo, dokazovanie bolo vykonané v potrebnom rozsahu a v prítomnosti obhajcov obvinených, vina obvineného bola vykonanými dôkazmi spoľahlivo preukázaná a jeho konanie bolo posúdené v súlade so zákonom.

Z týchto dôvodov navrhla dovolanie obvineného ako nedôvodné odmietnuť.

Po tomto postupe predložil okresný súd dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie

súčasne splňa podmienky uvedené v § 373 Tr. por. ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dôvody dovolania v zmysle § 371 Tr. por. nie sú splnené.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. c/ Tr. por. je zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. i/ Tr. por. je, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený v písomnom odôvodnení podaného dovolania podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K. len všeobecne konštatoval, že okolnosti tohto dovolacieho dôvodu namietal už v konaní pred prvostupňovým súdom a aj v konaní pred odvolacím súdom (strana tri a štyri dovolania), a tým mal za splnenú podmienku použiteľnosti tohto dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. Okrem námietky na strane štrnásť podaného dovolania týkajúcej sa nevykonania jeho obhajkyňou navrhovanej konfrontácie však žiadne ďalšie konkrétne skutočnosti majúce zásadným spôsobom porušiť jeho právo na obhajobu neuviedol, a to ani napriek postupu predsedu senátu dovolacieho súdu v zmysle § 379 ods. 1 Tr. por., ktorý písomne 5. mája 2012 obhajcu obvineného JUDr. J. G. (obvinený ho 27. októbra 2011 splnomocnil svojim zastupovaním), o odstránenie tohto nedostatku a doplnenie obsahu dovolania o ďalšie konkrétne skutočnosti požiadal.

Podľa ustálenej súdnej praxe skôr uvedený dovolací dôvod je splnený najmä vtedy, ak došlo k porušeniu ustanovení o povinnej obhajobe (§ 37). Taktiež zaň možno považovať prípad, ak obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať. Potom je splnená táto podmienka dovolania spravidla vtedy, ak orgány činné v trestnom konaní alebo súd v takomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré boli napadnuté dovolaním. V posudzovanej veci však takýto prípad nenastal. Obvinený vo všetkých štádiách trestného konania obhajcu, ako osobu znalú práva mal, preto jeho právo na obhajobu porušené žiadnym spôsobom nebolo.

Z týchto dôvodov dovolaciú námietku obvineného D. K. spočívajúcu v tvrdení, že nevykonaním konfrontácie medzi obžalovanými a poškodeným bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, je treba z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. považovať za irelevantnú rovnako ako aj ostatné takzvané skutkové námietky obvineného a námietky spočívajúce v nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Najvyšší súd uvádza nasledovné.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty.

Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, hoci v skutočnosti obsahuje argumenty mimo takto uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Treba uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v zmysle tohto ustanovenia, je určené k náprave právnych pochybení vo veci samej, pokiaľ tieto pochybenia spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva, nie však z hľadiska procesných predpisov. V praxi to znamená, že s odkazom na uvedený dovolací dôvod sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa teda týka nesprávnosti právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom trestného konania a ktorý je v meritórnem súdnom rozhodnutí spravidla vyjadrený v tzv. skutkovej vete výrokovej časti rozhodnutia.

Z obsahu dovolania je zrejmé, že obvinený D. K. primárne namieta skutkové zistenia, hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa ako aj súdom druhého stupňa s tým, že nesprávny postup v tomto smere mal za následok aj nesprávne právne posúdenie jeho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zdôrazňuje, že z § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. možno vyvodiť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a podobne. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojinštančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu nenahradzuje riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, teda či sú právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom Najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania Najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Skutkové zistenia a preskúvanie ich správnosti je vecou prvostupňového a odvolacieho súdneho konania, nie konania o dovolaní, pretože dovolací súd ex lege nemá právo skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku a tento meniť.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je teda vylúčené uplatňovanie námietok proti skutkovým zisteniam pre ich nesprávnosť, alebo neúplnosť, či už v dôsledku nevykonania potrebného dokazovania, alebo nesprávneho hodnotenia dôkazov. Vo vzťahu k zistenému

skutku možno namietat iba to, že tento mal byť posúdený ako iný trestný čin, resp. že skutok nevykazuje znaky žiadneho trestného činu.

Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. len z toho hľadiska či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

Vychádzajúc z tejto právnej úpravy dovolací súd skúmal, či zistený skutkový stav bol správne právne posúdený, teda či skutok napĺňa znaky skutkovej podstaty uvádzaných trestných činov a či nedošlo k porušeniu iných ustanovení trestnoprávneho charakteru (napr. či neexistujú dôvody vylučujúce protiprávnosť skutku, zánik trestnosti a pod.).

Obvinený D. K. v podanom dovolaní v podstate spochybňoval svoj úmysel použitím násilia vykonať únos proti vôli poškodeného, poukázal pritom na nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní pri zisťovaní skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na jej rozhodnutie a neobjasňovaní okolností svedčiacich v jeho prospech s rovnakou starostlivosťou, ako boli objasňované skutočnosťami svedčiacimi v jeho neprospech tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie (§ 2 ods. 10 Tr. por.) a domáhal sa iného právneho posúdenia žalovaného skutku.

Dovolací súd konštatuje, že skutková veta tak, ako bola ustálená, obsahuje všetky zákonné znaky trestného činu, z ktorého bol obvinený právoplatne uznaný za vinného a jeho konanie bolo správne právne posúdené v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Zistený skutkový stav bol správne právne kvalifikovaný, pretože obvinený D. K. svojim konaním naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák.

V posudzovanej veci Okresný súd Trenčín i Krajský súd v Trenčíne správne a v súlade so zákonom zistili, že obvinený D. K. svojim konaním naplnil všetky pojmové znaky obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu spolupáchatelstvom (spolu s ďalšími troma spolupáchatelmi) podľa § 20 k § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., pretože bolo nepochybne preukázané, že po predchádzajúcej dohode vylákali poškodeného D. P. do obce B., následne mu zablokovali s motorovým vozidlom cestu, a keď sa snažil z tohto miesta utiecť, P. K.

držiac v ruke baseballovú palicu spolu s P. B. ho dobehli a spočiatku násilím, neskôr pod hrozbou násilia prinútili nasadnúť do motorového vozidla zn. Fiat Brava, ktorým ho odviezli do lesa pri obci H.. Na tomto mieste ho P. B. za prítomnosti obvinených P. a P. K. ako aj D. K. prinútili kľaknúť na zem a pod hrozbou zabitia ho nútili, aby zohnal pre nich sumu 60 000 Sk.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v posudzovanom prípade splnený nebol, a preto vo veci rozhodol na neverejnom zasadnutí spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. augusta 2012

JUDr. Martin P i o v a r t s y , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová